

Odpowiedzialność za dobro wspólne Przemówienie podczas II Festiwalu KNS w Warszawie

Abp Józef Kupny¹

Myślę, że szczególne słowa uznania należą się organizatorom II Festiwalu Katolickiej Nauki Społecznej. Ten festiwal dobiega końca. Tegoroczna II edycja Festiwalu Katolickiej Nauki Społecznej przypada w roku obchodów setnej rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę. Podczas festiwalu analizowano zagadnienia związane z rolą obywatela, polityka oraz przedsiębiorcy w procesie budowania dobra wspólnego w naszym społeczeństwie. Temat przewodni tegorocznej edycji *Obywatel – polityk – przedsiębiorca. Między partykularyzmem a dobrem wspólnym* realizowany był poprzez debaty eksperckie, warsztaty oraz targi wystawiennicze. Pierwsza debata ekspercka, państwo w niej uczestniczyliście, więc tylko przypomnę, miała na celu poszukiwanie odpowiedzi na pytanie o odpowiedzialność za dobro wspólne w nowoczesnym, demokratycznym społeczeństwie. Państwo jest najwyższym strażnikiem oraz gwarantem dobra wspólnego i wobec rosnącej potrzeby odpowiedzialności za dobro ogólne w obszarach socjalnych, gospodarczych, jest ono także zobowiązane do zrównoważenia sił w społeczeństwie, a co za tym idzie do troski o budowanie dobra wspólnego w ojczyźnie. Zbiorowa odpowiedzialność obywateli i grup społecznych za dobro wspólne w obszarach działalności patriotycznej przyczyni się w pełni do realizacji inicjatyw obywatelskich i społecznych. Tak można podsumować pierwszą debatę.

W drugiej debacie uczestniczyliśmy, mieliśmy okazję zobaczyć, jak trudno jest zdefiniować patriotyzm gospo-

darczy – debata właściwie też tego nie rozstrzygnęła. Bardzo dziękuję księdzu profesorowi za to, że odwołał się do tego dokumentu o patriotyzmie, bo redagując go, staliśmy właściwie przed tym samym problemem – czym właściwie jest patriotyzm gospodarczy? Już wtedy, na poziomie konsultacji, zauważyliśmy, że czyhają na nas pewne pułapki. Oczywiście Kościół w swojej działalności wychowawczej jest zainteresowany zdefiniowaniem, czym jest patriotyzm gospodarczy, dlatego, że chcemy wychowywać do takiego patriotyzmu, ale jak widzimy, to wcale nie jest łatwe. Debata tego w ostateczny sposób nie rozstrzygnęła, ale pokazała pewne różnice w rozumieniu tego patriotyzmu. Jej zasługą było, że zainspirowała nas wszystkich do namysłu nad tym, czym właściwie jest patriotyzm gospodarczy. Myślę, że na ten temat trzeba sobie odpowiedzieć, trzeba też się pochylić nad tą problematyką. Państwu powiem tyle, że dokument Konferencji Episkopatu – wracam do tego, bo ksiądz profesor zacytował fragment – został przetłumaczony na języki: włoski oraz angielski, zaś Niemcy obiecali, że sami sobie przetłumaczą ten tekst i ostatnio będąc w Czechach przewodniczący Konferencji Episkopatu udostępnił dokument przewodniczącym episkopatów europejskich, ponieważ wzbudził duże zainteresowanie. Wcześniej w krajach Europy Zachodniej nie było zainteresowania problematyką patriotyzmu, ale w sytuacji, kiedy uchodźcy napływają do tych krajów, kiedy wzmagają się różne ruchy nacjonalistyczne, wszyscy zaczęli zadawać sobie pytanie: jaki ten patriotyzm powinien być, co to w ogóle jest patriotyzm? Oczywiście zwrócono uwagę, że przecież Episkopat Polski opublikował na ten temat dokument i dlatego po ten dokument sięgnięto. W tej chwili nie mam ani jednego egzemplarza ani w języku włoskim, ani w języku angielskim, bo cały nakład się już rozszedł. Myślę, że jeśli dzisiaj mówimy o katolickiej nauce społecznej, o nauczaniu społecznym Kościoła, to mamy przyczynę do satysfakcji, że możemy naszą myślą podzielić się z episkopatami krajów Europy Zachodniej.

Jestem tutaj z racji pełnienia funkcji przewodniczącego rady społecznej Konferencji Episkopatu Polski i chcę

także dwa słowa powiedzieć o powstawaniu naszych dokumentów. To jest wypracowywane w dyskusji, konsensusie i wszyscy biskupi muszą się zgodzić na ten tekst i na słowa tam zawarte. To nie jest wcale łatwe, bo czasami słyszę, że ktoś mówi o tekście: pomieszanie stylów. Ktoś, kto nigdy nie pracował wspólnie, nie ma pojęcia jaki to jest olbrzymi wysiłek, a jeszcze przeprowadzenie tego w demokratyczny sposób, czyli zagłosowanie nad tym dokumentem, wcale nie jest proste. To nie jest żadne kompendium wiedzy, więc nie można mieć pretensji, że czegoś brakuje lub nie zostało o czymś powiedziane – to nie jest dzieło naukowe, to jest dokument, który wyznacza pewien kierunek, wyjaśnia rozumienie patriotyzmu przez Kościół. Ten dokument wtedy, kiedy był wydawany, był szalenie potrzebny m.in. dlatego, że pytaliśmy: czy ten, kto idzie z szalikiem i ma na głowie czapkę z nazwą klubu, któremu kibicuje – to już jest patriota, czy nie? Tak na marginesie chcę powiedzieć, bo uczestniczę w tym od wewnątrz – jak to wygląda. W treściach tych dokumentów, w przesłaniach, enuncjacjach Konferencji Episkopatu czy biskupów – waży się i przedyskutowuje każde słowo.

Dziękuję bardzo organizatorom za ten temat – dziękuję przede wszystkim państwu za zainteresowanie i za obecność. Serdecznie dziękuję panu Tomaszowi Nakielskiemu – przewodniczącemu Katolickiego Stowarzyszenia „Civitas Christiana”, wykładowcom, uczestnikom debat eksperckich oraz warsztatów, a także wszystkim wystawcom. Dziękuję państwu bardzo, bardzo serdecznie. Myślę, że czas tutaj spędzony i wsłuchiwanie się w prowadzone debaty bardzo nas ubogaciło; pozwala nam inaczej spojrzeć na naszą rzeczywistość i dostrzec jej całą złożoność, która nie jest wcale prosta – w ocenach nieraz jesteśmy bardzo surowi. Potrafimy bardzo surowo oceniać rządzących, potrafimy ostro oceniać episkopat, potrafimy siebie nawzajem oceniać, a gdy mówimy o tych bardzo skomplikowanych kwestiach – kwestiach społecznych, na których wszyscy się znają – to jest jeszcze trudniejsze, owa systematyczna praca na rzecz upowszechniania społecz-

nej myśli Kościoła. Stowarzyszeniu „Civitas Christiana” to się pięknie udaje i dlatego to już, tak jak wspomniałem, II Festiwal Katolickiej Nauki Społecznej. Chciałbym prosić, żeby kontynuowano to wspaniałe dzieło upowszechniania nauczania społecznego Kościoła. Do tego bardzo serdecznie zachęcam i zapewniam o poparciu Konferencji Episkopatu dla tego przedsięwzięcia. Bardzo, bardzo serdecznie wszystkim państwu dziękuje.

Summary:

This year's edition of the Festival of Catholic Social Teaching took place on the hundredth anniversary of Polish regaining of independence. The Festival was devoted to analyses regarding the role of citizens, politicians, and entrepreneurs in the process of building the common good in our society. The main theme of this year's edition, „Citizen – politician – entrepreneur. Between particularism and common good”, was realized through expert debates, workshops, and exhibitions. For the first expert debate, I would like to mention (just as a short reminder since you participated in it), the purpose was to seek for the answer concerning responsibility for common good in the modern, democratic society. The state is the ultimate guardian and the guarantee of common good. Due to the increasing need for responsibility for common good in the social and economic area, the state is also obligated to balance individual powers in the society and, consequently, to care for establishing common good in the country. The collective responsibility of citizens and social groups for the common good in terms of political activity will fully lead to the implementation of civil and social initiatives. This is how the first debate can be summed up.

Keywords:

Common good, responsibility, KNS Festival, expert debate, citizen, politician, entrepreneur, collective civil responsibility

Przypisy:

¹ Ks. abp dr Józef Kupny, arcybiskup metropolita wrocławski, przewodniczący Rady ds. Społecznych Konferencji Episkopatu Polski.